

DE GEUZENHOEK TE KORSELE, St. Maria Horebeke

België is overwegend katholiek. Er is echter een piepkleine protestantse enclave bij Oudenaarde aan de Schelde. De gemeenschap krijgt de intrigerende naam de **Geuzenhoek**. De bewoners zijn nakomelingen van de bosgeuzen van Jacob Blommaert (geboren in Pamele bij Oudenaarde). Deze kapitein was actief bij de inname van Den Briel op 1 april 1572 en van Vlissingen 6 april 1572. Protestanten en seculiere personen voeren in Zuidoost Vlaanderen, daarna een hevig verzet. Vanuit de dichtbegroeide wouden overvallen zij Spaanse soldaten. Net als de *watergeuzen* in het noorden van de Nederlanden worden zij de *bosgeuzen* genoemd. Ze houden zich schuil in de dichte wouden.

En één van hun leiders is Jacob Blommaert. Geboren 1534 te Pamele en overleden 1572 te Oostwinkel. In 1572 verovert hij op verzoek van Willem van Oranje Oudenaarde. De reis gaat via Oosterweel bij Antwerpen naar Oudenaarde, zijn geboortestreek. Het lukt Blommaert, die dan waarschijnlijk het nieuws over de Bartholomeüsnacht in Frankrijk net heeft gehoord, met zijn legertje de stad op 7 september 1572 binnen te trekken in Oudenaarde. Hij vormt een regering met Lutheranen, Calvinisten en Wederdopers. Vier of vijf katholieke priesters worden in de Schelde gegooid en verdrinken. Bestuurders worden opgesloten. In die tijd leven Calvinisten in veel plaatsen rond Oudenaarde: in Berchem, **Etikhove**, Kerkem, Leupegem, Maarke, Mater, Melden, **Nukerke**, Schorisse, Sint-Maria-Horebeke en Zulzeke.

Slechts een week of zes regeert Blommaert over de oude scheldestad. Onenigheid tussen de bewoners versnelt de ondergang wanneer Spaanse troepen onder leiding van de hertog van Alva in aantocht zijn. Zij nemen Oudenaarde, de geboortestad van Margaretha van Parma, in en Jacob Blommaert vlucht opnieuw.

In Oostwinkel bij Eeklo tussen Brugge en Gent wordt hij op 4 oktober vermoord. De schuilplaats waarin hij zich bevindt wordt in brand gestoken. Zijn legertje keert na omzwervingen terug in de omgeving van Oudenaarde en terroriseert de Spanjaarden vanuit de bossen bij Korsele.

(Zijn zoon, Pauwel Blommaert, was in 1611 eerste griffier van de Staten van Zeeland)
Hun nakomelingen, trouwe Calvinisten, vormen nu de bewoners van de Geuzenhoek.

Tussen 1572 en 1582 is Aalst en omgeving slagveld tussen opstandelingen en muitende Spaanse troepen totdat Oudenaarde op 5 juli 1582 definitief in handen van Spanje valt. Al braken er betere tijden aan, eeuwenlang werd het protestantisme in Korsele als een vijandige leer beschouwd. Vaak moest er in het geheim gekerkt worden. Het oude kerkje in Horebeke, eigenlijk een boerderij, getuigt ervan. Het bestaat nog steeds en is nu gemeenschapsruimte.

De Calvinistische aanhangers in België leefden na de uitroeiing van de Reformatie eeuwenlang teruggetrokken in de Vlaamse Ardennen. Meer dan vier eeuwen heeft een kleine protestantse enclave rond het Vlaamse stadje Horebeke gruwelijke vervolgingen, armoede en discriminatie weten te overleven. Vooral dank zij steun uit Nederland. Geloof, predikanten en geld moesten langs smokkelroutes door Spaanse gebied naar Horebeke gebracht worden. Na de Spaanse pletwals waren amper zeven georganiseerde kerken overgebleven in de streek van Oudenaarde. Deze hervormden woonden in schamele hutten in een dunbevolkt en moeilijk toegankelijk, moerassig gebied. Zij waren arm of onvoldoende ondernemend om de grote stap naar het vrije noorden te wagen en probeerden te overleven door vooral niet op te vallen en door zich af te zonderen. Een beetje zoals de vervolgte Hugenoten in Frankrijk die zich in

hun désert, in hun geestelijke woestijn, terugtrokken. Van Lodewijk van Nassau kregen de calvinist in België de schuilnaam '*De Vlaamse Olijfberg*'.

Pas door ingrijpen van de Nederlandse koning Willem I kreeg de gemeenschap in Korsele (Geuzenhoek) toestemming een eigen begraafplaats in te richten. In de muur ervan verwoordt een gedenksteen van de dank. '*Zelfs na hun dood zorgt Willem I Koning der Nederlanden voor zijne onderdanen*', staat er te lezen. De dodenakker ligt bij het oude kerkje en het nieuwere kerkgebouw. Op nogal wat grafstenen lees je de naam Blommaert.

De **Geuzenhoek**, de officiële naam is **Korsele** (Corsele), ligt in de gemeente **Horebeke** die 2000 inwoners telt. (ca. 2006)

De Geuzenhoek die in 1554 zou zijn gesticht, staat als de oudste protestantse gemeenschap van België bekend. Er wonen zo'n 200 mensen en één dominee van Nederlandse afkomst;

ds. F. J. Daane.